

АНАЛИЗА
АНКЕТЕ ЗА ПРИВРЕДНИКЕ СПРОВЕДЕНЕ У ЈАНУАРУ 2020. ГОДИНЕ

Котор Варош, јануар 2020. године

АНАЛИЗА АНКЕТЕ ЗА ПРИВРЕДНИКЕ СПРОВЕДЕНЕ У ЈАНУАРУ 2020. ГОДИНЕ

УВОД

Одјељење за привреду Општинске управе Котор Варош у поступку ресертификације Општине са повољним пословним окружењем по моделу BFC SEE има обавезу да спроведе анкету за привреднике о условима пословања и пружању јавних услуга на подручју Општине, са циљем сагледавања проблема који оптерећују пословање и предузимања мјера и активности за побољшање привредног амбијента и успјешније пословање привредних субјеката.

За потребе ове анкете Одјељење за привреду саставило је упитник, који је достављен у 24 привредна субјекта на подручју општине Котор Варош. На анкету се одазвало 15 привредних субјеката разврстане по претежној дјелатности и то: прерада дрвета (4), кожарство и текстил (3), грађевинарство и рударство (3), прерађивачка индустрија (3), копнени превоз путника (1) и трговина (1).

Овај документ представља анализу одговора свих анкетираних привредних субјеката. У привредним субјектима који су се одазвали на анкету запослено је укупно 3.446 радника, што чини 75% укупно запослених у привреди општине Котор Варош. Резултати добивени анкетом дају сасвим довољно информација и показатеља да се покрену измјене постојећих прописа на државном и локалном нивоу који отерећују пословање привредних субјеката, као и да се креирају нови прописи и мјере које ће побољшати привредни амбијент и тиме омогућити привредним субјектима успјешније пословање.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ ИЗ АНКЕТНОГ УПИТНИКА

Структура анкетираних привредних субјеката(број предузећа)

а.Производних-8, б.услужних-3, в.производно-услужних-4.

Анкетирани привредни субјекти баве се производњом следећих врста производа: обућа, чарапе, камени агрегати за грађевинарство, дијелови за аутоиндустрију, намјештај по мјери, огревно дрво, резана грађа, резани фурнир, машински елементи за аутоматизацију, пластични тањираи, кашике и гранулат, пекарски производи, као и пружањем следећих услуга: сјеча и извоз шумских дрвних сортимената, продаја намјештаја, монтажа намјештаја по мјери, извођење грађевинских радова високоградње и нискоградње, превоз путника у друмском саобраћају, технички преглед моторних возила, услужно резање трупаца, трговина грађевинским материјалом, извођење електроинсталационих радова,

Тренутна образовна и полна структура запослених

Од укупно 3.446 запослених радника у привредним субјектима који су учествовали у анкети 2.279 су жене, а 1.167 мушкарци. Тренутна образовна структура је следећа:

а.ОШ-15%, б.ССС-КВ-82%, в.ВШС-1%, г.ВСС-2%

Недостајућа образовна структура

Анкетирани привредни субјекти изјаснили су се да су им углавном потребни кадрови са средњом стручном спремом, односно КВ радници, што је и разумљиво собзиром на структуру привреде на подручју општине Котор Варош.

Да ли предузећа посједују неке сертификате или лиценце

10 анкетираних предузећа изјаснило се да посједује одређене сертификате или лиценце, док се 5 предузећа изјаснило да не посједује сертификате или лиценце.

Предузећа су у анкетном упитнику навели да посједују следеће сертификате/лиценце: EN ISO 14001: 2015, EN ISO 9001, лиценца за обављање послова у рударству, ISO 9001:2015, лиценца за извођење грађевинских радова у нискоградњи, високоградњи и електроинсталацијама, лиценца за превоз путника (међународна, републичка и општинска), лиценца за технички преглед возила (путнички и теретни програм), сертификат за радове у шуми, FSC стандард.

Структура реализације(пласмана) према локацији (број предузећа)

а. тржиште Републике Српске-5, б. тржиште Европске уније-6, в. тржиште регије-2, г. остало тржиште у БиХ-1 и д. тржиште осталих држава-1.

Да ли предузећа имају пословног партнера из иностранства(број предузећа)

ДА-9, НЕ-6.

Који су основни средњорочни и дугорочни планови развоја (број предузећа)

а. Повећање обима производње-13,

б. Прширење асортимана производа-6,

в. Увођење нових дјелатности-2 и то: увођење финалне обраде дрвета и производња плоча за намјештај,

г. Повећање квалитета производа-6,

д. Ширење пословања на домаће тржиште-7,

ђ. Ширење пословања на инострано тржиште-5

е. Нешто друго-1.

Да ли предузећа остварују сарадњу са државним и локалним институцијама(број предузећа)

ДА-12, НЕ-3.

У анкети су наведене следеће државне и локалне институције са којима се сарађује: Влада РС, Министарство привреде и преузетништва, Пореска управа, Управа за индиректно опорезивање, Општина Котор Варош, остале локалне самоуправе, Дјечији вртић, Основни суд, Министарство саобраћаја и веза РС, Министарство за транспорт и комуникације БиХ, Агенција за безбедност саобраћаја, Министарство унутрашњих послова РС, Министарство просвете РС, основне и средње школе, ЈП Шуме РС.

Да ли привредници сарађују са удружењима, секторима или центрима у области привређивања(број предузећа)

ДА-10, НЕ-5.

Наведене су следеће удружења са којима се сарађује: Унија удружења послодаваца, Привредна комора, Спољнотрговинска комора, Борачка организација, спортски клубови, Гиз, Еда.

Да ли предузећа подржавају оснивање удружења предузетника (број предузећа)
ДА-15, НЕ-

Како је могуће унаприједити дјеловање удружења за заступање интереса привредника

На ово питање добили смо следеће одговоре: активним учешћем привредника, елиминацијом дневнополитичких и интереса појединаца у рад удружења, већим интересовањем и упознавањем са реалним производним сектором, оснивањем општинских удружења, ангажовањем удружења за сузбијање рада на црно.

Које би услуге предузећа жељело користити у будућности(број предузећа)

- а. Лобирање према органима управе-7,
- б. Семинари за менаџере-3,
- в. Посјете и излагања на сајмовима-3,
- г. Промоција у земљи и иностранству-4,
- д. Привредне мисије са предузећима из иностранства-4,
- ђ. Имплементација стандарда квалитета-2,
- е. Пословно-правно савјетовање-7,
- ж. Пословно информисање-5,
- з. Нешто друго-1

Рангирање препрека од 1(највеће) до 5 (најмање) са којима се свакодневно сусрећу привредници у пословању (број предузећа)

а. *Законска регулатива*: ранг 2 (3предузећа), ранг 3 (6 предузећа), ранг 4 (2 предузећа), ранг 5 (1 предузеће).

б. *Високи директни порези*: ранг 1 (9 предузећа), ранг 2 (1 предузеће), ранг 3 (2 предузеће) ранг 4 (1 предузеће), ранг 5 (1 предузеће).

в. *Високи индиректни порези (царина, ПДВ)*: ранг 1 (3 предузећа), ранг 2 (3предузећа), ранг 3 (2 предузећа), ранг 4 (1 предузеће), ранг 5 (3 предузећа).

г. *Недостатак квалитетне радне снаге*: ранг 1 (10 предузећа), ранг 3 (1 предузеће), ранг 4 (1предузеће), ранг 5 (1 предузеће).

д. *Одлив квалификованих кадрова*: ранг 1 (5 предузећа), ранг 2 (3 предузеће), ранг 4 (1предузеће), ранг 5 (1 предузеће).

ђ. *Административне препреке у процедурама*: ранг 1 (5 предузећа), ранг 2 (2 предузећа), ранг 3 (2 предузећа), ранг 4 (1 предузећа), ранг 5 (1 предузеће).

2 анкетирана привредна субјекта на питање које су то административне препреке изјаснила се да су то: издавање лиценци за обављање дјелатности, тендери за линијски и ванлинијски превоз путника, бројни парафискални намети, издавање такси, све процедуре закомпликоване од стране службеника.

е. *Бројни парафискални намети*: ранг 1 (2 предузећа), ранг 2 (2 предузећа), ранг 3 (4 предузећа), ранг 4 (1 предузеће), ранг 5 (1 предузеће).

Да ли су привредници задовољни са пружањем услуга на локалном нивоу(број предузећа)

а. *Водоснабдијевање*

ДА-10, НЕ-5, ДЈ ЕЛИМИЧНО-

б. *Канализациони систем*

ДА-6, НЕ-9, ДЈЕЛИМИЧНО-

- в. Одвоз комуналног отпада
ДА-10, НЕ-5, ДЈЕЛИМИЧНО-
- г. Испорука електричне енергије
ДА-5, НЕ-9, ДЈЕЛИМИЧНО-2
- д. Телекомуникационе услуге
ДА-10, НЕ-4, ДЈЕЛИМИЧНО-1
- ђ. Путна инфраструктура
ДА-5, НЕ-8, ДЈЕЛИМИЧНО-2
- е. Јавни превоз
ДА-11, НЕ-3, ДЈЕЛИМИЧНО-1
- ж. Рад инспекцијских служби
ДА-9, НЕ-5, ДЈЕЛИМИЧНО-1
- з. Издавање грађевинских дозвола
ДА-9, НЕ-6, ДЈЕЛИМИЧНО-
- и. Издавање осталих општинских аката
ДА-11, НЕ-3, ДЈЕЛИМИЧНО-1

Да ли привредници користе неки вид подстицаја(број предузећа)

- а. ДА-Органи локалне самоуправе-
- б. ДА-Органи Републике Српске-4
- в. ДА-Институције заједничких органа БиХ-
- г. ДА-Институције ЕУ-1
- д. НЕ-11

Један анкетирани привредни субјекти који користи неки вид подстицаја имао је подстицаје од органа Републике Српске и институција ЕУ.

Да ли образовање стручњака позитивно утиче на раст пословања предузећа

Сви анкетирани привредни субјекти изјаснили су се позитивно на ову анкетно питање.

КОМЕНТАРИ И ПРИМЈЕДБЕ ПРИВРЕДНИХ СУБЈАКАТА ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПРИВРЕДНОГ АМБИЈЕНТА И УСПЈЕШНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ

- Присутан рад на црно, посебно у области грађевинарства, трговине и угоститељства,
- Лоше управљање и одржавање сеоских водовода због чега често нестаје воде и гдје је угрожена безбједност кориштења воде,
- Високе цијене, нередован одвоз и лош систем обрачуна комуналног отпада,
- Чести нестанци електричне енергије без најеве, а посебно у руралним насељима,
- Непостојање канализационих система у руралним насељима,
- Неадекватно постављена канализација у појединим градским подручјима услед чега долази до излијевања фекалних вода,
- Увођење квалитетније праксе и дуалног образовања у средње школе,
- Лоша путна инфраструктура, посебно у руралним подручјима на прилазима фабрикама, лоше одржавање путева до руралних насеља, посебно у зимским условима,

- Недовољна улична расвјета у појединим руралним насељима гдје се налазе производни капацитети,
- Лоше одржавање аутобуских стајалишта и паркинг мјеста за аутобусе у зимском периоду,
- Врло присутан нелегитиман и нелегалан превоз путника,
- Непостојање простора на јавним мјестима за информисање грађана о измјенама режима саобраћаја,
- Споре и сложене процедуре издавања грађевинских дозвола и исталих општинских аката,
- Честе сметње у телекомуникационим линијама,
- Слаба сарадња неких предузећа са локалном самоуправом у вези подстицаја за привреду,
- Присутна нелегална експлоатација камена и шљунка, што је законски регулисано али у пракси није још примијењено,
- Неадекватно газдовање шумама, непостојање правичне подјеле дрвних сортимената за дрвопрерађиваче и недовољно укључивање локалне заједнице у рјешавању проблема у области шумарства и дрвопрераде.

ЗАКЉУЧЦИ И МЈЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПРИВРЕДНОГ АМБИЈЕНТА И УСПЈЕШНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА

Из коментара, примједби о одговора привредних субјеката на анкетна питања могу се предложити следећи закључци и мјере које требају предузимати надлежни државни и локални органи власти на побољшању привредног амбијента и успјешније пословање:

- Појачати рад надлежних инспекција на контроли рада на црно, посебно у грађевинарству, трговини и угоститељству,
- Предузети мјере на организацији управљања и кориштења сеоских водовода у циљу побољшању водоснабдјевања привредних субјеката у руралним подручјима,
- Одвоз комуналног отпада вршити редовније, смањити цијене и промијенити систем обрачуна одвоза комуналног отпада,
- Побољшати напајање електричне енергије привредних субјеката поготово у руралним насељима, смањити цијену електричне енергије за привредне субјекте, посебно мање, смањити прекиде и пад напона на најмању мјеру и благовремено обавјештавати кориснике о прекидима испоруке електричне енергије,
- Рјешавати проблем канализационе мреже у руралним срединама гдје су смјештети привредни капацитети и ефикасније отклањати недостатке у градској канализационој мрежи,
- Промијенити уписну политику у средње школе у погледу школовања дефицитарних струка које су потребне нашим привредним субјектима, успоставити квалитетнију праксу ученика у средњим школама и увести систем дуалног образовања,

јавним мјестима и код фабрика и других привредних објеката гдје је више радника запослено,

- Боље одржавати аутобуска стајалишта и паркинг мјеста, посебно у зимским условима,
- Сузбијати нелегални и нелегитимни превоза путника,
- Постављати обавјештења на јавним мјестима за информисање грађана о изменама режима саобраћаја,
- Убрзати и поједноставити процедуре издавања грађевинских дозвола и осталих општинских аката,
- Ефикасније отклањати сметње на телекомуникационим линијама,
- Планирати већа подстицајна средства из Буџета за развој и пословање привредних субјеката,
- Сузбијати нелегалну експлоатацију камена и шљунка,
- Газдовање шумама подићи на виши ниво, приликом расподеле дрвних сортимента за локалне дрвопрерађиваче обезбиједити барем минимум количина за одржавање производње, приликом расподеле количина консултовати локалну заједницу, покренути иницијативу за враћање шума на управљање локалним заједницама,
- Државни и локални органи власти, свако у својим законским надлежностима, треба да предузимају мјере и активности на елиминисању или смањење свих препрека са којима се привредници свакодневно сусрећу у пословању, а који су у анкети назначени са највећим рангом, као што су: високи директни и индиректни порези, недостатак квалитетне радне снаге и одлив квалификованих кадрова, административне препреке у процедурама и парафискални намети.
- Анализа анкете показује да јавни и приватни сектор треба заједнички да раде на побољшању привредног амбијента, при чему је неопходна стална међусобна комуникација и размјена информација. Јавни сектор треба да уважава све примједбе и приједлоге приватног сектора и да на тај начин унаприједи своје услуге, чији ће резултат бити повољнији пословни амбијент и бољи услови пословања привредних субјеката.

Број: 06/1-30-5/19

Котор Варош, 30.01.2020. године

АНКЕТУ СПРОВЕО

Бранислав Стојановић

Сам.стручни сарадник за подстицај
развоја МСП

НАЧЕЛНИК

ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПРИВРЕДУ

Срђан Ђорђевић